

Zaaknummer: 2020-062977

Betreft: JeugdzorgPlus

Aan de leden van de Gemeenteraad

Aanleiding.

Naar aanleiding van de raadsvergadering van 2 november jl., informeren wij u schriftelijk over de vragen die werden gesteld omtrent de motie van de fractie van de CU over het onderwerp JeugdzorgPlus. Ook hebben wij toegezegd een informatieavond voor de raadscommissie Maatschappelijke Ontwikkeling te organiseren rondom de kwaliteit en de uitvoering van de JeugdzorgPlus in NHN. Deze informatieavond wordt gehouden op 17 november a.s. van 19:30-21:30.

Context.

JeugdzorgPlus is een vorm van gesloten jeugdhulp die wordt geboden aan kinderen en jongeren die niet bereikbaar zijn voor lichtere vormen van hulpverlening. Zonder behandeling vormen zij een risico voor zichzelf en of hun omgeving, dit staat beschreven in de jeugdwet. Het unieke aan deze vorm van jeugdhulpverlening is dat er vrijheidsbeperkende maatregelen door de jeugdhulpaanbieder mogen worden ingezet. Om toegang te krijgen beoordeeld een rechter of de jeugdige voldoet aan de criteria zoals gesteld in de Jeugdwet en geeft dan een machtiging gesloten af.

De JeugdzorgPlus wordt bovenregionaal (met 18 gemeenten gezamenlijk) ingekocht. Regionaal is wethouder van Gent van Hollands Kroon vertegenwoordiger in de stuurgroep specialistische Jeugdhulp NHN die de JeugdzorgPlus nauwgezet volgt en gezamenlijk met de andere leden van de stuurgroep aanstuurt. De contractmanager van de netwerkorganisatie regio Alkmaar stuurt het contract en dus de monitoring en ontwikkeling in de uitvoering samen met een werkgroep vanuit beleid en financiën van diverse gemeenten.

Op dit moment is er één jongere uit de Kop van Noord-Holland in de locatie Antonius geplaatst. Dit is een jongere uit Den Helder.

Soms wordt een kind doorgeplaatst buiten de (boven)regionale voorziening omdat de zorgvraag zo specifiek is dat er slechts enkele (landelijke) voorzieningen zijn. Dit deel kopen gemeenten dan ook landelijk in.

De keuze bij de aanbesteding van de JeugdzorgPlus was inhoudsgedreven. De doelstelling voor de jeugdzorgPlus is dat we in Nederland in 2030 geen kind meer gesloten hoeven behandelen. Gezocht wordt naar alternatieven. Hiermee volgen we de ambitie die het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en het Nederlands Jeugdinstuut hebben bepaald. De geslotenheid wordt als schadelijke vorm van jeugdhulp gezien. Een ultieme vorm van handelingsverlegenheid. Aan de JeugdzorgPlus zijn ook hoge kosten verbonden. Dit is een extra reden om de best mogelijke zorg te organiseren. We willen hele goede zorg voor onze kwetsbaarste kinderen.

Om deze doelstelling te bereiken zijn er ingrijpende veranderingen nodig in het jeugdstelsel en met de aanbesteding van de JeugdzorgPlus in NHN is daarom in 2018 voor een aanbieder gekozen die deze verandering kan waarmaken. Horizon was bij de aanbesteding verder met hun aanbod passend bij deze transformatie, zo werd geoordeeld. Parlan niet ver genoeg. Horizon heeft een methode ontwikkeld genaamd Jouwzorg, waarbij de regie van de jongere en diens (gezins-)systeem centraal staat. Ook is de duur van de geslotenheid korter. De weg naar ambulantisering erna biedt hoop en vertrouwen voor de jongeren op een goede toekomst. Een zeer wenselijk beeld dat in de dagelijkse praktijk met deze kinderen natuurlijk uitdagend is en soms blijft.

Het gevolg van de verandering van aanbieder met zo'n groot contract voor 18 gemeenten was systeembreuk. Het hele speelveld rondom de JeugdzorgPlus kreeg te maken met nieuwe contacten: Ouders, kinderen, de gemeenten, de gecertificeerde instellingen, de rechtbank, de jeugdrechtsadvocaten, de scholen en de andere zorgaanbieders. Herstellen van een dergelijke systeemwijziging kost tijd en moeite. Spelers herpositioneren

zich langzaam in het nieuwe verband. Zo sluit Transferium definitief in november en gaat Parlan kleinschalige JeugdzorgPlus aanbieden voor de gemeenten uit IJmond en Zuid-Kennemerland. Met alle spelers wordt gewerkt aan een plan voor de hele (boven)regio op het gebied van specialistische jeugdhulp, teneinde de ambulantisering en kleinschaligheid verder vorm te geven ('masterplan specialistische jeugdhulp').

In Castricum bij de locatie Antonius wordt door Horizon gestaag gebouwd aan de nieuwe JeugdzorgPlus. *Waar we staan met betrekking tot de outcome kunt u lezen in de evaluatie van de bovenregionale werkgroep JeugdzorgPlus ten aanzien van de inkoopdoelstellingen.*

Wij kunnen daarbij stellen dat wij zien dat Horizon goed op weg is onze doelstellingen rondom het organiseren van goede kwaliteit jeugdzorgPlus voor kinderen die dat nog hebben te behalen. *Waarbij belangrijk is: kinderen zijn gemiddeld 3,5 maand in het afgesloten gedeelte van de locatie voor behandeling en dat was 3-29 maanden en ook worden de behandeldoelen in de eerste fase gehaald.*

Recente aandacht in de media.

De afgelopen weken zijn er publicaties verschenen in (regionale) nieuwsbladen waarin zorgen worden geuit door een kinderrechter, raadsleden en andere belanghebbenden over de organisatie van de gesloten jeugdzorg in Noord-Holland Noord. Deze publicaties bevatten signalen naar aanleiding van een steekincident in Castricum, waarbij jongeren van Antonius betrokken waren. Wij betreuren dit incident ten zeerste voor alle betrokkenen. Sommige publicaties verwezen naar een rechtelijke uitspraak, waarin volgens de kinderrechter niet de zorg is verleend door Horizon die de rechtbank in het kader van de verleende machtiging gesloten jeugdzorg noodzakelijk heeft geacht.

In het artikel van het NHD van 6 oktober 2020 'Drama jeugdzorg in de doofpot' wordt gesuggereerd dat er sprake is geweest van belangenverstremgeling tussen de gemeente Hollands Kroon, Inclusio en Horizon. En dat hierdoor de aanbesteding van de JeugdzorgPlus 'geheel werd toegeschreven naar de werkwijze van Horizon'. Dit klopt niet. Inclusio Hollands Kroon BV heeft geen invloed kunnen uitoefenen op de tekst van de inkoopstrategie en/of de keuze van de leden van de beoordelingscommissie. Tevens heeft zij geen rol gehad in de aanbesteding of bij het maken van de keuze van de beoordelingscommissie.

De bovenregionale ambtelijke werkgroep JeugdzorgPlus van de 18 gemeenten is, vanuit zorgvuldigheidsoverwegingen met betrekking tot het steekincident, een aantal acties gestart.

De werkgroep JeugdzorgPlus heeft een verzoek bij de Inspectie van Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) ingediend om vervroegd inspectie te laten plaatsvinden bij Horizon, Antonius. De IGJ is verantwoordelijk voor het beoordelen van de veiligheid van een locatie en van de kwaliteit van zorg door de zorgaanbieder. De Inspectie heeft aangegeven dat zij na een zorgvuldige afweging van alle signalen geen reden ziet om een vervroegde inspectie uit te voeren. De reguliere inspectie van Antonius staat nog wel dit jaar gepland.

Er is Horizon om opheldering gevraagd inzake de gerechtelijke uitspraak, incl. de communicatie richting gemeenten. Horizon heeft hierop in een brief gereageerd richting colleges en raden. Horizon heeft wegens de media aandacht en de onrust die hierdoor is veroorzaakt de uitspraken van de kinderrechter, het gebrek aan gedegen onderzoek naar de toedracht en hun vermoeden van mogelijke belangenverstremgeling aanhangig gemaakt bij de Rechtbank N-H. Verder zijn er vanuit de bovenregionale werkgroep JeugdzorgPlus gesprekken ingepland met betrokken partijen zoals de gecertificeerde instelling en de gemeente waar betreffende jongere woonachtig is.

Motie CU

Er is in uw raadsvergadering van 2 november een motie ingediend door de Christen Unie. De motie is reeds mondeling beantwoord, maar voor de volledigheid en helderheid nu nogmaals schriftelijk.

De motie wordt afgeraden omdat het college vertrouwen heeft in de transformatieopdracht. Het college wil inzetten op:

- het monitoren en zo nodig bijsturen van de dienstverlening zodat de zorg nu en in de toekomst goed verloopt. Daarvoor heeft het college harde afspraken met Horizon gemaakt;
- het voor de toekomst ophalen van data voor de nieuwe aanbesteding;
- transparant zijn en de informatie delen met de gemeenteraad.

De motie bevat de volgende onderdelen:

1. **Aan te dringen bij de samenwerkende gemeenten om een onafhankelijk extern onderzoek in te laten stellen naar de gang van zaken omtrent de kwaliteit van de geboden Jeugdzorg Plus van Horizon en of Horizon de gestelde doelen en verwachtingen waarmaakt en/of waar kan maken en tevens of de uitvoering daarvan verloopt zoals gesteld is bij de aanbesteding;**

Een onafhankelijk onderzoek naar het verleden levert naar verwachting informatie op, maar het college steekt liever haar middelen (tijd en geld) in de zorgverlening nu en voor de toekomst.

De argumenten zijn:

De keuze voor JeugdzorgPlus-aanbieder Horizon is een bewuste keuze geweest van de colleges van Noord-Holland Noord om de benodigde transformatie in JeugdzorgPlus te bereiken.

Het college erkent dat er veel negatieve publiciteit is in de media en dat belangrijke ketenpartners kritisch zijn over de uitvoering van de dienstverlening. Echter, het college heeft het vertrouwen met de verlenging uitgesproken dat de gewenste transformatie met Horizon gerealiseerd wordt. Het college gaat scherper toezien op de uitvoering van de dienstverlening. Zo zijn in er afspraken gemaakt voor wat betreft de realisering van fase 2. Indien fase 2 niet wordt geïmplementeerd, zal Horizon door de gemeenten in gebreke worden gesteld en vervallen de financiële afspraken omtrent de basiscapaciteit. Middels contractmanagement wordt nauwlettend gemonitord of alle afspraken vanuit het afgesloten contract nagekomen worden. Hiervandaan wordt u tweemaal per jaar geïnformeerd.

Zorginhoudelijk beoordeelt de inspectie de kwaliteit, leefbaarheid en veiligheid. Het eerste inspectierapport was goed, het college wacht nu het nieuwe inspectierapport af (dit jaar staat er nog een inspectie gepland)

In de evaluatie JeugdzorgPlus kunt u lezen dat de transformatie, die wij als NHN-gemeenten beogen, door de inzet van JouwZorg goed op gang komt: er is een lagere instroom van jeugdigen in de JeugdzorgPlus en de duur van de gesloten plaatsing (fase 1 JouwZorg) is korter dan in het verleden (3-4 maanden i.p.v. 8-9 maanden).

De evaluatie laat ook 2 verbeterpunten zien: dat fase 2, het vervolg op de gesloten plaatsing binnen JeugdzorgPlus, nog verder ontwikkeld moet worden en dat is gebleken dat het aanleveren van contractmanagementdata over de effectiviteit en kosten beter moet worden gemonitord.

Een onderzoek naar de zorg en behandeling over de periode vanaf 4 februari 2019 tot nu kan veel informatie ophalen, maar daarmee worden er nog geen verdere stappen gemaakt in de transformatie die we willen bereiken. De eventuele gevolgen van een onafhankelijk onderzoek zorgen er niet voor dat kinderen nu en in de toekomst de juiste zorg krijgen. Dat behalen we door als gemeenten nu zeer strikt te gaan volgen wat Horizon in de komende twee jaar gaat doen. Wij hebben het vertrouwen dat Horizon dit in de komende twee jaar kan waarmaken. Tegelijkertijd zullen wij zeer nauwlettend in de gaten houden of dit ook wordt bereikt en zullen u als Raad in ieder geval elk half jaar meenemen in de ontwikkelingen. Toekomstgericht willen wij via de stuur- en de werkgroep JeugdzorgPlus sturen en monitoren hoe deze verbeterpunten worden opgepakt. En hoe de voorwaarden zoals wij hebben gesteld in de inkoopstrategie uitgevoerd worden door Horizon. Wij willen graag in de komende periode het volgende monitoren en doorontwikkelen in relatie tot onze jeugdzorgpluslocatie:

Per kwartaal monitoring van de inkoopdoelstellingen en transformatiedoelstellingen, handhaving van de gemaakte afspraken en financiën.

Per kwartaal overleg tussen openbare orde en veiligheid en contractmanagement. Om de zorg goed en veilig vorm te geven voor de jeugdigen, het personeel en omwonenden.

Per kwartaal beleidsmatige doorontwikkeling op inhoud, zoals de JouwZorg, het werken met een JIM (Jouw Eigen Mentor) aantallen gedwongen separaties, gezinsbehandeling, etc.

Regulier overleg met de jeugdrechtsketen over bijvoorbeeld op het terugdringen van het aantal spoedplaatsingen. Ook vanuit gemeenten de regie pakken op de samenwerking tussen jeugdhulpaanbieder en gecertificeerde instellingen.

Monitoren en bijsturen van de pilot onderwijszorgtrajecten.

2. Het evaluatierapport ter inzage beschikbaar te stellen aan de raad van Den Helder

Het rapport is reeds in uw bezit. Het is een evaluatie van de inkoop- en transformatiedoelstellingen; heeft Horizon de contractafspraken uitgevoerd en hoe staat het met het behalen van de doelstellingen. Het kan zijn dat raadsleden meer verwachten van een evaluatie, bijvoorbeeld een inhoudelijke beoordeling van het werken met een Jim, het aantal gedwongen afzonderingen, het aantal calamiteiten of weglopers. Dit meten we nu niet. Dit kunnen we wel doen indien daar behoefte aan is. Indien raadsleden van mening zijn dat de evaluatie niet voldoende onafhankelijk is beoordeeld, dan kunt u overwegen onafhankelijk onderzoek in te stellen. Het is op dit moment niet bekend wat de kosten hiervan zullen zijn en deze zijn niet begroot binnen de huidige begroting. U zult hier dus vooraf middelen beschikbaar voor moeten stellen om het onderzoek in te kunnen laten stellen. De uitkomsten van het onderzoek hebben geen invloed op het contract wat is afgesloten.

3. Het contract inzake JeugdzorgPlus met Horizon nog niet te verlengen of maximaal met 1 jaar, zodat het onderzoek uitgevoerd kan worden en er, indien nodig, orde op zaken gesteld kan worden door Horizon;

Het college heeft op 6 oktober het besluit genomen om het contract met 2 jaar te verlengen. Hierover bent u geïnformeerd in de raadsinformatie brief van 13 oktober.

4. Tijdig te beginnen met een nieuwe aanbesteding wanneer blijkt dat Horizon niet in staat blijkt de continuïteit en kwaliteit van de JeugdzorgPlus te waarborgen.

Tijdigheid voor een nieuwe aanbesteding is voor ons altijd belangrijk. Het contract met Horizon, locatie Antonius, loopt tot 4 februari 2023. Dit betekent dat we in het voorjaar 2021 zullen starten met de voorbereidingen op het nieuwe inkoopproces. Met in achtneming van de taakverdeling tussen raad en college, wordt de raad betrokken bij de visievorming en kaderstelling van dit proces. De vier gemeenten in de Kop van NH hebben aangegeven dat in ieder geval een volgende stap is om een regionale raadsbijeenkomst te houden voor jeugdhulp in relatie tot JeugdzorgPlus. U ontvangt hiervoor een uitnodiging.

Aanvullende vragen:

1. Waarom heeft de bovenregionale werkgroep recent toch verzocht om nog een extra tussentijdse inspectie te verrichten.

De reden hiervoor was de piek in negatieve aandacht voor JeugdzorgPlus op dat moment. Ten eerste was er een boek uitgekomen over de moeilijkheden in de jeugdzorgPlus in het algemeen (reden voor de noodzakelijke veranderingen) waarin ook onze locatie wordt genoemd. Ten tweede gezien een escalatie rondom Antonius in Castricum de uitspraken in de media door diverse partijen. De werkgroep JeugdzorgPlus wilde de gemeenten ondersteunen in een evenwichtige beeldvorming.

De inspectie laat zich echter niet sturen en doet haar onderzoeken op onverwachte momenten en onafhankelijk van wat partijen vragen. Het zal nog wel voor het einde van 2020 plaatshebben. Daarover zullen wij u mettertijd berichten.

Incidenten als weggelopen en een escalatie zoals deze zomer bij Antonius zijn niet uit te sluiten. Overigens horen die ook bij de oude setting. Dat de gevolgen voor de directe omgeving impact hebben spreekt voor zich.

2. Waarom heeft de rechtbank geen gesloten machtiging afgegeven voor de tweede fase en wat maakt nu dat het niet tot stand is gekomen? Dit had bekend moeten zijn. Er zijn mooie praatjes gehouden, maar het is niet gelukt.

De rechterlijke macht doet uitspraak over het afgeven van gesloten machtigingen. Een machtiging wordt op inhoudelijke gronden door de kinderrechter bepaald. De gemeente kan dit niet beïnvloeden. De rechtbank in NHN stelt zich op het standpunt dat een gesloten machtiging alleen afgegeven wordt als een jeugdige ook daadwerkelijk in geslotenheid verblijft, zoals op Antonius. In fase 2 verblijft de jeugdige niet meer gesloten, dit is de reden dat de rechtbank voor deze fase geen gesloten machtiging wil afgeven.

Horizon is gestart met de methode JouwZorg in Zuid-Holland. Zij hebben zich ingeschreven met de ervaringen die zijn in deze regio met JeugdzorgPlus hebben opgedaan, waar voor de volledige periode van Jouw Zorg (dus fase 1 en fase 2) een gesloten machtiging werd afgegeven door de rechtbank. Doordat we afspraken, binnen de voorwaarden van het contract, hebben kunnen maken, is het mogelijk gemaakt dat Horizon fase 2 toch kan realiseren. Fase 2 kan namelijk via een bepaling in het vrijwillig kader worden afgegeven, door een gecertificeerde instelling of een gemeente.

3. Waarom toch plaatsingen buiten de regio, terwijl Horizon had beloofd dat er niemand meer buiten de regio zou worden geplaatst?

Horizon heeft vanaf het begin aangegeven dat voor een bepaald specifiek deel van de jongeren, 10 tot 15 % een zwaardere vorm van hulp in geslotenheid noodzakelijk is dan de Jouwzorg methodiek voorstaat. Dit wordt als volgt omschreven: Locatie Antonius kent verschillende leefgroepen waarin JeugdzorgPlus geboden wordt. In uitzonderlijke gevallen blijkt de methodiek JouwZorg op de locatie Antonius onvoldoende toegerust. Het betreft jeugdigen die langere tijd nodig hebben om te stabiliseren of waarvan de problematiek dusdanig ernstig is dat behandeling op een andere, daartoe gespecialiseerde locatie, nodig is. Het gaat hier om ongeveer 10-15% van de instroom. De laatstgenoemde locaties vallen onder het contract van Den Helder met Horizon.

4. Hoe kijken de GI's naar deze JeugdzorgPlus instelling.

De GI's onderschrijven de methode en doelstelling van de JouwZorg Wel zijn er signalen dat zij in voorkomende gevallen anders de risicotaxatie m.b.t. veiligheid van zeer complexe jongeren beoordelen dan Horizon. Hiertoe gaat Horizon met de GI in overleg.

5. Wat is tot nu toe de communicatie geweest over de JZplus

De raden zijn gedurende het proces van aanbesteding, contractverlening, uitvoering van Horizon en de contractverlenging geïnformeerd over de continuïteit en ontwikkelingen. Binnenkort ontvangt u van ons een document waarin u alle communicatie kunt teruglezen die is verstuurd.

6. Kunnen we onder het contract uit?

Nee, de gemeente Den Helder kan niet onder het contract uit. Het college heeft op 6 oktober besloten om het contract met twee jaar te verlengen en akkoord te gaan met de wijzigingen binnen de contractvoorwaarden. Op basis van dit besluit heeft de gemeente Den Helder het contract ondertekend

7. Kunnen we een klacht indienen bij de inspectie omdat zij geen extra inspectie willen doen?

Het staat u vrij om een klacht in te dienen tegen de inspectie van IGJ. De werkgroep JeugdzorgPlus heeft een verzoek bij de Inspectie van Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) ingediend om vervroegd inspectie te laten plaatsvinden bij Horizon, Antonius. De IGJ is verantwoordelijk voor het beoordelen

8. Wie is er verantwoordelijk als het niet deugt? Hoe krijgen we er zicht op of het echt wel goed gaat?

De jeugdhulpaanbieder is verantwoordelijk voor het leveren van goede jeugdhulp. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd houdt toezicht op de kwaliteit van de jeugdhulp en de jeugdhulpaanbieder. Zij inspecteert de hulpverlening, de veiligheid, het leefklimaat, de positie van cliënten en de bestuurlijke organisatie. Het bovenregionale contractmanagement beoordeelt of de aanbieder de gemaakte contractafspraken nakomt.

Den Helder, 6 november 2020.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en Wethouders van Den Helder,

Jeroen Nobel
burgemeester

Robert Reus
secretaris

